

Rok III.

Nowy Sącz, dnia 12 lipca 1931.

Kl. Nr. 28.

Eka J.

GŁOS PODHALA

aktualny tygodnik powiatów: gorlickiego, grybowskiego, limanowskiego, makowskiego, nowosądeckiego,
nowotarskiego i żywieckiego

POD KIEROWNICTWEM KOMITETU REDAKCYJNEGO.

Adres Redakcji i Administracji: Nowy Sącz, ul. Szwedzka 8.	Własne oddziały redakcyjne na całym Podhalu. Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od 5 — 6 popołudniu.	Godziny urzędowe Redakcji: od 10—11 przedpoł. i od 4—6 popołudniu.
PRENUMERATA: Miejscowa miesięcznie wraz z dostawieniem do domu: 1 zł. Zamiejscowa: miesięcznie 1.20 zł. Wpłacać na konto czekowe Administracji.	Konto czekowe PKO. 409.090. TELEFON Nr. 210.	CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenie zwykłe za 1 mm. 40 gr., w tekście 50 gr., przed tekstem 80 gr. — Kolumny ogłoszeń zwykłych składają się z trzech szpalt. — Przy miesięcznym wzgl. dłuższym ogłoszeniu znaczna zniżka.

Walka z siewcami anarchji.

Przed niedawnym czasem, gdy w Warszawie pod błahym właściwie pretekstem wybuchł strajk tramwajarzy i już w pierwszym dniu okazało się, że głównymi instygatorami są komuniści — z radja w Moskwie obiegła na świat cały triumfalna wieść, że Polska jest podminowana materiałem wybuchowym „made in Moskwa“ i niedaleka jest chwila, kiedy czerwoni władcy zatkną zwycięskie sztandary w Polsce. Wtedy też z całym cynizmem obwieszczono światu przez moskiewski aparat radjowy:

— „Pieniądze państwa proletariackiego, wysłane do Polski, nie poszły na marne“.

Istotnie, od niejakiego czasu jesteśmy świadkami nowej ofenzywy komunizmu w naszym kraju. „Pieniądze, wysłane do Polski“, toczą się od Żyrardowa i Jaworzna po Borysław i zagłębie górnośląskie, nie omijając oczywiście również i stolicy państwa. Z różnych ośrodków naszego przemysłu, różnych skupisk robotniczych, dochodzą wieści o próbach szerzenia zamieszek, inspirowanych ręką komunistyczną i popieranymi „pieniądzmi, wysłanymi do Polski“. Przy każdej okazji, najbardziej błahym konflikcie w dziedzinie prac i płac, najniklejszych deferencjach między pracodawcami a pracobiorcami, natychmiast zjawiają się jakieś ciemne figury, podbechtujące masy i wydymające każde nieporozumienie, każdy konflikt do rozmiarów rewolty, ostrego starcia z władzami, jawnego oporu wobec zarządzeń porządkowych.

To spontaniczne wybuchanie zamieszek kolejno w różnych punktach wykazuje jedną rękę kierującą, jedno centrum rozkazodawcze, promieniujące wszędzie, gdzie tylko się można ferment i wywoływać zamieszki. Jest to zorganizowana, a nie przypadkowa robota, świadoma swych rozkładających celów akcja.

Oczywiście w naszych warunkach, wobec znanej odporności szerokich warstw społeczeństwa na jad bolszewizmu, spontaniczne te wybuchy bez większych trudności dają się likwidować. Niemniej jednak stanowią objaw wielce niepożądany, bo nioszą ferment w najważniejsze centra naszego życia gospodarczego. Nie są groźne, bo nie znajdują w Polsce podatnego gruntu ani nie mają cech trwałości — są natomiast elementem rozstroju chwilowego, powodują niepotrzebny wysiłek zapobiegawczy i zbędne wydatkowanie sił, które, użyte w innym kierunku, dałyby się pozytywnie wyzyskać.

Zwłaszcza przejawy te są niepożądane ze względu na ciężkie przesilenie gospodarcze, jakie — wspólnie z całym światem — państwo nasze przeżywa. W takich właśnie okresach kryzysowych zdolność przetrwania uzależniona jest od spokoju, zrównowżenia, unikania wszystkiego co dzieli, a sprowadzenia do wspólnego mianownika i zgodnego współdziałania świata pracodawczego z pracobiorczym.

Wiedzą o tem oczywiście moskiewscy inicjatorzy

prób obalenia „starego świata“ i właśnie na tem pogłębianiu antagonizmów między pracodawcami a pracobiorcami w okresie, gdy jednym i drugim źle się wiedzie, opierają swe nadzieje. Jest to świadome i celowe wyzyskiwanie kryzysu, żerowanie na ujemnych refleksach okresu przesileniowego zarówno dla przedsiębiorcy jak i pracownika fizycznego czy umysłowego.

Dzieje się to zresztą nie tylko u nas. Z zachodnich państw Europy dochodzą wciąż wiadomości o zamieszkach i rozruchach, wywołanych przez agentów komuny wszędzie, gdzie kryzys ekonomiczny powoduje jakiegokolwiek dysonans i komplikacje. Możemy nawet z dumą powiedzieć: u nas te konflikty przybierają mniejsze rozmiary i mają płytszy zasięg niż w innych państwach, np. w Niemczech. Bez kwestji i zagadnienia opanowania światowego kryzysu są bardzo ciężkie, walka z bezrobociem niezwykle trudna, wprowadzenie równowagi między nadmiarem konsumpcji a pauperyzacją konsumenta zagadnieniem, nad którym głowią się co najgłębsze umysły na całym świecie.

Niemniej przeto „tertius gaudens“ jakim jest moskiewski komunizm, jest we wszystkich wysiłkach przewyciężenia trudności kryzysowych nie tylko niepotrzebny, ale i wręcz szkodliwy. Są na szczęście moralne i racjonalne drogi, wiodące do uzgodnienia stanowisk między tem, co marksyzm nazywa „światem kapitału“, a światem pracowniczym, są sposoby uzdrowienia stosunków bez uciekania się do metod działawczych i celów, przyświecających komunie.

Dlatego też tym nieproszonym interwencjom, wyszukującym kryzys światowy i starającym się przez wściekłość klina między pracodawców a pracobiorców rozsądzić spoistość organizacyjną państw „starego świata“, należy przeciwstawić się z całą stanowczością i siłą. Czynieć to winny w pierwszym rzędzie te organizacje robotnicze, które w anarchji nie widzą swego „ideału“. Nie zawsze, niestety, działają one skutecznie. Często w zaślepieniu i egoizmie partyjnym ludzą się, że objawy anarchji są wymierzone przeciw „rządowi“, zapominając, że pierwszymi ofiarami triumfu bolszewickiego są wszędzie i zawsze... konkurencyjne partie robotnicze, z całą bezwzględnością teroru dławione i gnębione. Niestety ta miętka postawa organizacji nie-komunistycznych tylko rozzuchwała agitatorów Moskwy.

To też główny ciężar walki z coraz zuchwałej podnoszącą głowę hydrą spada na tych, którzy nie tylko wywalczyli niepodległość, ale również są gwarantami ładu i spokoju w państwie.

Obóz nasz walkę tę przeprowadzi do końca z całą bezwzględnością i poczuciem odpowiedzialności. Nie będzie znał pardonu dla siewców anarchji w Państwie, którego był okupiony został tylu ofiarami i wysiłkami.

WŁADYSŁAW ORKAN: Wiersze Ironiczne.

PUSTELNIK i PIELGRZYM

Witaj, który przychodzisz w boże imię...

Mizerny wygląd twój, pielgrzymie,
Szata twa stargana w strzępy —
Przez leśne musiałeś drzeć się ostępy.
Szkielet twój zeschnięty i chudy —
Pustynne na nim znać trudy.
Włosy twe zlepione błotem —
Niejednąś w polu musiał przebyć słoć.
Oczy twe krwawe, jarzące —
Widać wyżarło je okrutne słońce.
Na stopach twoich rany —
Czyś szedł przez las cierniarny?
Na piersiach krwi strumyki —
Przez jaki siedłeś kraj dziki?
Mów — czy cię wilcy obstępili?
PIELGRZYM:
Szedłem przez kraj, gdzie ludzie byli...

czeskiej swoją wyborną organizację oraz swój kunszt zademonstrować. Wśród szczerych okrzyków „Czuwaj“ we wszystkich świata językach, a przy gorących okrzykach na cześć gości ze strony obywatelstwa, — przyczem Polaków najserdeczniej przywitano — defilują przed nami niezliczone zastępy, przedstawiciele narodów najwięcej Polaków, Czechów, Jugosłowian, mniej Anglików itd. — Przeczucie, że uwidzę miłych Sądeczian w szeregach nie zawiodło mnie, bo oto drużyny sądeckie obojga płci defilują przed nami.

Cały ten pochód udał się na zamek (przepiękne Hradczany), by złożyć hołd Prezydentowi Masarykowi oraz republice Czeskosłowackiej. Stromkowa i Troja leżące na peryferji Pragi, zazwyczaj osamotnione zamieniły się przez noc w ludznie miasto. — Dla szerokiej publiczności był wstęp do obozów i na stadion otwarty dopiero popołudniu.

Nie jestem fachowcem, nie czuję się powołanym do opisanie szczegółów, pozostawiam to świadkom wszystkich uroczystości, — spisuję tylko moje wrażenia in nomine Prażan, którzy z zachwytem — niemniej cała czeska prasa — podziwiali tańce narodowe polskie i oklaskiwali, przyczem dumny byłem z „naszych Sądeczian“. — Bo też i faktycznie cudownie przedstawiały się te stroje na tle zieleni, co też pięknie opisywał „Pondelnik“ nie mówiąc o przepięknym wykonaniu tych tańców.

Ogólnie bardzo mi podobał namiot sądeckanek, gdzie faktycznie porządek i zmysł dla piękna dominował. Jakżeż wesoło tam było! Muszę się przyznać, gdy zobaczyłem te miłe Panie niejedno wspomnienie we mnie odżyło.

Byłbym chętnie dłużej został, ale nie mogąc nadużywać cierpliwości towarzysza, poszliśmy do Sądeczian. Przywitanie serdeczne, witamy tu jako gości, ze „starszej“ generacji pp. Remiego, p. Wronka, z młodszej p. Ilisa, który mnie wszędzie oprowadzał. Wszędzie bije w oczy organizacja, w dyscyplinie się ukazująca. Nie mogłem się nasycić widokiem przepięknego ołtarza, wybudowanego przez Sądeczian (sic!) który powstał przez noc. Zachwylił on ogólnie. W drodze powrotnej jakaś siła kierowała moje kroki ponownie do namiotu Pań sądeckich; ze względu na wieczór, były już wszystkie zgromadzone, a z daleka już słyszałem wesołe znajome mi głosy. Wszystkie

Międzynarodowy zjazd skautowski w Pradze.

Znany młodszej generacji p. Eugenjusz Schmidt, wychowanek tuł. gimnazjum, przebywający obecnie w konserwatorium w Pradze, nadesłał nam garść wrażeń z międzynarodowego zjazdu skautowskiego, które poniżej w całości zamieszczamy. (Red.)

Niedziela rano. Cudna pogoda Na przepięknym

placu św. Wacława zaczynają się zgromadzać tłumy ciekawych widzów. Na twarzach wszystkich oczekiwanie. — Aż wreszcie słychać zdała muzykę orkiestrową — to zbliżają się olbrzymie zastępy harcerzy i harcererek wszechsłowiańskich, którzy chcą w Pradze

nowości o Sączu musiały mi panie opowiedzieć, a na ich zapytania, czy przyjadę do Sącza z koncertem, mogłem z radością o moich planach opowiadać, że absolwowałem z odznaczeniem akademję, że wystąpię w Nowym Sączu koncertem; nie będę się także w tym roku wiązał posadą, lecz chcę spędzić w Sączu rok łącząc pożyteczne z pięknym, tzn. poniekąd wypoczywając, będę się poświęcał fortepianowi [u Petriego] i pracował na polu pedagogicznym.

Do późnego wieczora jeszcze rozmawiało się,

aż „rozkaz“ jakiejś pięknej Warszawianki nawoływał energicznie do opuszczenia obozu ze względu na kolację. Rozeszliśmy się w nadziei zobaczenia się w Nowym Sączu na dłuższy czas.

Na przyszły dzień odjeżdżałem nad granicę saskońską, do rodziny mojej w Teplitz-Schoenau, a dzienniki niosły w świat wiadomość o sukcesach polskich harcerzy, którzy niosą imię swojej Ojczyzny w daleki świat.

EUGENJUSZ SCHMIDT.

Pp. Ministrowie Pieracki i Górski Honorowymi Obywatelami naszego miasta.

Na regularnym posiedzeniu Rady Miasta Nowego Sącza dnia 9-go lipca br. pod przewodnictwem Burmistrza dra Romana Sichrawy, udzielono jednomyślnie przez aklamację godność Obywatela Honorowego miasta Nowego Sącza p. Ministrowi Spraw Wewnętrznych pułk. Bronisławowi Pierackiemu i Wiceministrowi Robót Publicznych inż. Kazimierzowi Górskiemu, za zasługi położone dla podniesienia

miasta, wysyłając do każdego następującej treści telegram:

„Mam zaszczyt zawiadomić, że Rada Miejska na posiedzeniu dzisiejszym udzieliła jednomyślnie przez aklamację Jaśnie Wielmożnemu Panu Ministrowi godność Obywatela Honorowego naszego Miasta.“

Burmistrz dr. Sichrawa.

Z posiedzenia Rady Pow. B. B. W. R.

Dnia 3 bm. odbyło się w sali Tymczas. Wydz. Pow. regularne miesięczne posiedzenie Rady Powiat. BBWR, przy bardzo małym udziale członków. Z przykrością należy stwierdzić najzupełniejszy brak zainteresowania ze strony wielu członków tejże Rady, na czem cierpi ogólna praca na terenie naszego powiatu. Gdyby członkostwo wspomnianej Rady było odskocznią do stanowisk, koncesyj, synekur i t. p. zainteresowanie i chęć do pracy wzmogłyby się ogromnie... a tak, to mało kto przychodzi na posiedzenia, mało kto interesuje się i bierze sobie do serca najżywniejsze sprawy organizacji BBWR.

Posiedzeniu, które zaszczylił swą obecnością poseł Narcyz Potoczek, b. prezes Rady Pow. BBWR, a obecnie członek Rady Woj. BBWR, ks. Jan Dąbrowski, sekr. Wydz. Pow. St. Krawczyk oraz adw. dr. Stan. Cwikowski, przewodniczył prezes Jakób

Bodziony, apelując do zebranych o szczerą współpracę z Rządem we wszystkich dziedzinach, głównie zaś w dwóch kierunkach: oświatowym i gospodarczym. Dłuższy, doskonale opracowany referat wygłosił inspektor szkolny p. Przybyłowicz, poczem na temat oświaty w powiecie, stosunków gospodarczych oraz sprawy Strzelca wyłoniła się obszerna dyskusja, w której zabierali kolejno głos: Kom. Powiatu Z. S. p. Strzelecki, Jan Szlaby, reprezentant Zw. Inwalid. Wójcik, Walenty Krężel, poseł Potoczek, X. Jan Dąbrowski, Jan Fyda i Stan. Kuziel. Podczas dyskusji poseł Potoczek podkreślił z naciskiem o stałym wysiłku Rządu w kierunku usunięcia ciężkiego kryzysu gospodarczego, odbijającego się silnie na wsi polskiej.

Posiedzenie zakończono dyskusją na temat ogólnej sytuacji politycznej w powiecie.

—00—

Wieści z Podhala

Maków Podhalański.

Z ŻYCIA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO. W chwili obecnej Z. S. na terenie powiatu makowskiego zdobył dla siebie pierwsze miejsce między organizacjami społecznymi. Cicha, wytrwała i planowa praca kierowników Z. S. wydała pomyślny rezultat.

30-go maja br. odbył się doroczny zjazd delegatów powiatu makowskiego. Po odczytaniu protokołu, sprawozdań prezesów poszczególnych oddziałów i sprawozdania Wydziału wykonawczego, na wniosek Komisji Matki w osobach Semik, Ziemiański, Wyskiel i Gazdeczka wybrano jednomyślnie prezesem obywatela Antoniego Zakrzewskiego i 10 członków Zarządu.

Sprawami powiatu kieruje z ramienia Zarządu Powiatu Wydział wykonawczy w składzie:

Prezes, obywatel Zakrzewski Antoni; Zastępca preza, ob. Tryczyński; Sekretarz, Wolczko; Komendant, Ziemiański; Skarbnik, Nawalany.

Kierownik kulturalno oświatowy obyw. Roch Kosiński.

Wydział wykonawczy wykazał pozytywną pracę. Wynikiem tej pracy było powiększenie liczby oddziałów z 11 na 16, załatwienie wszystkich bieżących spraw, pogłębienie wychowania obywatelskiego, wojskowego wychowania fizycznego i wprowadzenie nowego działu wychowania rolnego.

KRÓTKI PRZEGLĄD PRACY USTĘPUJĄCEGO WYDZIAŁU WYKONAWCZEGO.

Prezes obyw. Zakrzewski utrzymał bezpośredni

kontakt ze wszystkimi oddziałami, dokładał starań, by współpraca członków Wykonawczego była harmonijna by wytworzyć z organizacji jedną, wielką zespoloną rodzinę strzelecką. Istotnie praca w Wydziale Wykonawczym była uzgodniona idealnie poza; ciężkimi obowiązkami codziennymi, zawodowymi i rodzinnymi, członkowie Wydziału Wykonawczego z dużym zapalem pracowali dla Zw. Strzeleckiego.

Celem spopularyzowania idei strzeleckiej na terenie i przychylnego ustosowania do niej wybitniejszych jednostek, prezes przedstawiał działalność naszej organizacji na: 1) Zebraniu wójtów i pisarzy gminnych z całego powiatu w Makowie. 2) Konferencji powiatowej Kierowników szkół. 3) Okolicznościowo na każdym zebraniu, gdzie był obecny, a nawet brał udział w pojedynczych rozmowach towarzyskich.

W każdym wypadku odniesienia przez przewodniczącego oddziału, że ta lub inna jednostka rozsiewa bezpodstawnie ujemną opinię o Strzelcu lub ustosunkowuje się niezyczliwie, interwenjował w większości wypadków z pomyślnym skutkiem; są wypadki, iż rzekomi wrogowie stawali się naszymi przyjaciółmi, gdy nas bliżej poznali, gdy odczuli naszą bezinteresowność i zobaczyli pracę. Dzięki planowej polityce strzeleckiej na terenie powiatu wchodzi do pracy nowi ludzie.

Przeprowadzał lustrację 3 oddziałów, był na 9 uroczystościach strzeleckich w oddziałach, odbył 2 wyjazdy w sprawach strzeleckich do Krakowa i 27 w teren powiatu, dostarczył bezpłatnego lokalu na świetlicę strzelecką w Makowie oraz zaprenumerował z ramienia Koła Przyjaciół Strzelca „Świat“, „Głos Podhala“, „Federację“, „Strzelca“, „Gazetę Polską“ i inne. Kupił dla świetlicy 3 pary szachów i warcaby wyjednał prawo korzystania dla świetlicy strzeleckiej z radja T. S. L. za zwrot kosztów zużycia, wypożyczył dla oddziału w Makowie bezpłatnie komplet książek razem z szafką.

W programie Wydziału Wykonawczego jest stworzenie nowych oddziałów w Sidzinie, Krzeszowie Zawoju, Juszczyne, Slemieniu i innych gdzie grunt do utworzenia oddziałów strzeleckich jest przygotowany. Na przeszkodzie zrealizowania tych poczynań stoi brak funduszy na wynajęcie świetlic, boisk, prenumeratę czasopism, przyborów do gier ruchomych i towarzyskich oraz mundurów. W ubiegłym roku dzięki usilnym staraniom prezesa wynoszą 3000 zł. rocznie.

KOMENDANT realizował program ćwiczeń przepisanych przez Komendę Okręgu. Objedzał oddziały starał się podnieść jakość ćwiczeń wojskowych i sportowo gimnastycznych. Wolne chwile w dniu powszednie oraz w niedziele i święta wyjeżdżał w teren.

Celem pogłębienia praktycznie propagandy strzeleckiej opracował z Komendantem Obwodowym, program ćwiczeń w dzień 5 lipca na zjazd wszystkich zdolnych do pracy wojskowej strzelców z terenu powiatu.

REFERENT KULTURALNO OŚWIATOWY. Pracę kulturalno oświatową prowadził p. Rapacz Józef wykonując dyrektywy prezesa. W ciągu roku odbył 30 wyjazdów w teren, wygłosił 7 wykładów i 23 odczytów w tej liczbie niektóre z przeżroczami. Dużą trudność w pracy kulturalno oświatowej stanowi brak oddzielnych i odpowiednich świetlic. Świetlice oddzielne są w Makowie, Suchej, Rabce, Stryśzawie i Jachówce. Inne oddziały korzystają z sal szkolnych, co jest uciążliwe z powodu nauki dwu-

MIECZYŚLAW SICHRAWA.

ANTEK.

Cisza. Nad nami gałęzie drzew, pochylone i dumające, tworzą w górze jakby sklepienie. Tylko w miejscach, gdzie konary nie tak bujnie się rozrosły, przegląda łagodny lazur nieba. I między luki drzew wpadają ostatnie promienie zachodzącego słońca, różowią gałęzie i pnie, pelzają niżej i niżej, aż przy samej ziemi, stygną chwilę w bezruchu...

Ostatnia pieszczota przed snem.

Zmierch...

Gdzieś od łąki pobliskiej, od bagna, słychać rechot zab. Czasem dzieciół zastuka, ptak jaki zakwili... i znów cisza... Wierzchołkami drzew idzie cichy poszum wiatru, jak kołysanka.

Może do snu wiecznego.

Skradamy się w głąb lasu, jak skrada się zwierz dziki po ofiarę.

Cichaj!...

Coś zaczerpiło się przed nami, przypało na chwilę ku ziemi i znikło w gęstwinie.

Panie komendancie, kot! czarny kot, jak pragnę zbawienia.

— Stul pysk! Toć tu bór gęsty, a nie ojcową zagrodę.

— Ale kot był. Jeszcze się coś złego nas czepi.

— Chyba febra, bo bagna wokół, a nic nie widać.

— Poświecić?

— A jakże, Jasienku; na wieczny odpoczynek. Moskal tuż... ani chybi...

— Skaranie Boskie z taką wojną: nie jedz, nie

śpij, ino się włócz po kniejach, błotach... Żeby choć popalić wolno...

— Ciemno, że choć w pysk daj!

— Cicho tam!

Idziemy, coraz wolniej, ostrożniej, bo las rzędzie. Skończone błędzenie po omacku, bez orientacji i na los szczęścia.

— Rzeczywiście djabło miła wojna.

— Podbiega żołnierz, jeden z tych, co mu wojna jest matką, a karabin wierną kochanką, młody, bystry, a tak śmiały, jakim tylko prawy, polski żołnierz być potrafi...

— Panie poruczniku, droga tuż, szeroko bita,

a o stajanie wieś.

— To Dawgieliszki.

— Jakiejś pogańskie nazwy na tej Litwie.

— I czorty tu siedzą.

— Przepędzimy!

— Albo nas.

Brzeg lasu, potem jeszcze jedno mokradło, kawał łąki suchej, kawał zeszlorocznego rżyska... i ot droga bielusińska przed nami.

Noc ciepła, cicha i tak pogodna, że się myśli jakieś dobre płaczą... uczucia jakieś błogie rodzą...

W taką cichą noc poluje człowiek na człowieka... choć się tęsknota w sercach zbiera, za domem, szczęściem jakimś... i żal, że się inaczej życie ściele, niż w marzeniach dziecińczych.

— Padnij! Ani pary z gęby!

Droga tuż. Głęboki rów wzdłuż, ciemny i wilgotny.

Chwila wahania, czy iść, kiedy za sobą spokój i beztraska... życie inne, jasne...

A przed nami ciemność, tajemniczość i śmierć pewna.

Wołał go Antek. Bo też Antkiem był prawdziwym. Poczęła go nędza, co się po norach i suterylach włóczy, ojcował mu głód i mizerja.

Kiedy po raz pierwszy oczy swe jasne na świat boży otworzył, ujrzał jakąś norę ciemną i wilgotną barłóg, na którym go położono, szmat kupę starych, trochę naczyni i balję z brudami.

Wychowała go ulica, wykarmił spryt własny.

Dzieckiem będąc, kradł, gdy głód poczuł. Potem kradł z nałogu.

Tak został złodziejem.

Zwano go Świdrem, bo się wszędzie umiał wkręcić... Równie sprytnie wykręcał się policji...

Kiedy doszedł lat dwudziestu, spotkał Zośkę... życie pociągnęło ich ku sobie.

Zaszły ważne wypadki: rozpadła się Austria, wycofali się pobici Niemcy.

Zmartwychwstała Polska!

Czem byłby Antek, gdyby nie został żołnierzem? Może dalej złodziejem, a może radcą miasta!...

Nie wiadomo.

Przywdział jednak mundur i poszedł za innymi. Został po nim cichszy, niż zazwyczaj, Kraków, mniej złodziei i płacz Zośki.

Od pierwszej chwili stał się żołnierzem. Hartował go trud, znój, hartowały bitwy i proch... Moczyły go deszcze, rosy poranne, suszyło i opalało słońce.

Zawsze wesoly, uśmiechnięty, do bitwy szedł jak w tany.

— Panie komendancie, nie zdzierzym!

— Czemu nie?

— Bolszewików jak psów. Nas garść „maszynka“ jedna i naboi mało. Flankują pierwszy pluton.

razowej w szkole z braku sal. Mimo tych trudności praca nie ustaje a rozwija się coraz pomyślniej. Stwarzamy nowy typ obywatela, który chętnie bierze odpowiedzialność za losy Państwa, chętnie da pracę bezinteresowną, postępuje zgodnie z honorem Polaka, z zasadami moralności i etyki katolickiej, jest punktualnym, słownym w zakresie pracy obywatelskiej i życia codziennego.

To krótkie sprawozdanie nie obejmuje prac w poszczególnych oddziałach Z. S. Pracę tę postaramy się przestawić później w oddzielnym artykule.

ZEBRANIA RODZIELSKIE. Zagadnienia to na pierwszy rzut oka zdaje się nie interesować najszerzych warstw. Mało kto o tem mówi, mało pisze. Niekiedy tylko poruszy je prasa zawodowa. Ogół milczy.

Z tej martwoty wyszedł powiat makowski. Przed pół rokiem na konferencji rejonowej w Ślemieniu przy udziale 31 nauczycieli ze Ślemienia, Koconia Krzeszowa, Kurowa, Lachowic, Stryszawy i Kukowa stwierdzono, że nauczycielstwo niema wpływu na lud, który wierzy łatwiej przygodnemu agitatorowi lub karczmarzowi niż kierownikowi szkoły czy nauczycielowi. Stan ten uznano jako zły.

Jako jeden ze środków zbliżenia ludu i szkoły uznał inspektor szkolny konferencje rodzicielskie z nauczycielstwem których ma być w roku minimalnie 5. Niezależnie od tego Powiatowy Zarząd Związku pracy obywatelskiej kobiet realizuje myśl odbywania zebrań i konferencyj matek. Do tej pory odbyło się w 53 szkołach na terenie powiatu 207 zebrań przy udziale 10470 osób w tem matek 8563.

Na 47 zebraniach omawiano sprawy administracyjne, jak budowa szkół, zakup ławek, pomocy naukowych i t. p.

Na 61 zebraniach sprawy wychowania dzieci, kooperatyw uczniowskich, sklepików szkolnych, samorządów uczniowskich, wycieczek, odżywiania, dzieł pracy dzieci w polu i w domu, szkodziwości nżywania alkoholu i t. p.

15 zebrań miało charakter konferencyj wywiadowczych, 84 zebrań miało charakter wychowania obywatelskiego. Tematy wnosiły przeważnie członkinie Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, nauczycielki lub ktoś z rodziców, a później wprowadzano dyskusje na temat myśli poruszonych w referacie lub przez zespół. Omówiono i rozważano szereg zagadnień, które z punktu widzenia państwowego i interesu danego ośrodka miały duże znaczenie, jak:

„Powody przesilenia rolniczego,
„Dlaczego powinniśmy bronić Pomorza?,
„Rząd obecny a przesilenie gospodarcze,
„Czem grożą nam Hitlerowcy?,
„W jaki sposób możemy podnieść u siebie dobrobyt“ i tp.

Pierwsze te próby dały dobre wyniki. Zespółity lud ze szkołą, powołały gdzie niegdzie stałe Komitety Rodzicielskie, wprowadziły do pracy społecznej nowe sily — kobiety polska.

SEKCJA SCENICZNA Koła TSL. w Makowie Podhalańskim odegrała w Makowie i Suchej dramat Rostrowskiego p. t. „Niespodzianka“. Dramat reżyserował p. Guzik Aleksander. Zespół wykazał dużą pracę, wielkie zdolności artystyczne i w zupełności zadowolili obecnych.

Wyróżnili się piękną grą: pp. Aleksander Guzik, który grał rolę ojca, Nawalanowa Emilia nauczycielka, która artystycznie odegrała rolę matki, Szczybura Alojzy oddał dobrze rolę Abramka żyda.

Niemilknące oklaski nagrodziły pracę artystów i wywołały do ukazania się na scenie całego zespołu w składzie: ojciec A. Guzik, matka E. Nawalanowa, syn Tad. Guzik, córka Irena Maziejówna, Abramek A. Szczybura, Ryfka R. Skupińska, parobczaki M. Nawalany, J. Rapacz, T. Szczybura, Zdz. Zabdyr, Pawełek M., Teof. Zieliński, stary chłop A. Myśkowiec.

Czysty dochód uzyskany z przedstawienia przeznaczyl Zarząd Koła TSL. na zakup nowych książek do biblioteki.

Zapał ludzi do pracy w TSL. i częstsze oddawanie utworów scenicznych hamuje poniekąd ustosunkowanie się prezesa Sokoła, który za udzielenie sali TSL. na pracę kulturalno-oświatową żąda każdorazowo po 60 zł., mimo że sala jest wolna, a równocześnie udziela osobom prywatnym lub instytucjom innym bezpłatnie lub po niższej cenie. Niestety jest to jedyna sala większa i korzystać musi TSL., gdy chce pracę kulturalno-oświatową prowadzić.

Z poświęcenia sztandaru Cechu Masarzy i Rzeźników.

Nadzwyczaj uroczystość odbyło się w niedzielę dnia 28 ub. miesiąca poświęcenie Sztandaru Cechu Masarzy i Rzeźników w Nowym Sączu, nietylko dzięki licznemu udziałowi przedstawicieli władz powiatowych, samorządowych i wojskowych oraz reprezentantów licznych organizacji i towarzystw, jak również licznego grona przyjaciół, ale również dzięki starannemu przygotowaniu programu przez Komitet uroczystości z cechmistrzem p. Twardowskim na czele. Po uroczystym nabożeństwie o godz. 9-tej rano w kościele parafjalnym, odprawionem przez ks. Prałata Romana Mazura, nastąpił sam akt poświęcenia Sztandaru oraz wbijanie srebrnych gwoździ przez reprezentantów oraz osoby prywatne. Drzewiec pięknie haftowanego jedwabnego sztandaru pokryty został prawie zupełnie srebrnymi gwoździkami.

Bezpośrednio po akcie poświęcenia udano się do sal Czytelni Mieszczańskiej, gdzie po krótkiej pogawędce, lekkiej przekąsce i ogólnej fotografii, nastąpił wspaniały obiad, zaszczycony obecnością: Starosty dr. Łacha, ks. Prałata R. Mazura, Burmistrza dr. Sichrawy, d-cy 1 psp. ppułk. Janickiego, ks. kapłana Steca, kom. Policji Wagnera, fizyka miejskiego dr. Szymanka i wielu innych. Stosownie do uroczystości przemówienia, przeplatane miejscami zdrowym humorem, wygłosili po powitaniu gości przez cechmistrza p. Twardowskiego: ks. Prałata Mazura, Starosta dr. Łach, Burmistrz dr. Sichrawa, ppułk. Janicki, St. Kmietowicz, radny Celewicz, radny Fröhlich, Stan. Mika i inni. Obiad wśród wesołego dzięki gościnności Komitetu nastroju, przeciągnął się do późnego popołudnia.

„Głos Rezerwy“

W Warszawie wychodzi organ oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy pod nazwą „Głos Rezerwy“. Jest to organ bardzo pożyteczny, zasługujący na rozpowszechnianie go wśród rezerwistów.

Wobec tego, że wymieniony organ zawiera szereg informacji, które interesują niewątpliwie zarówno szeregowych jak i oficerów rezerwy, polecamy ten organ do prenumeraty.

Redakcja „Głosu Podhala“

Pozdrowienie od Harcerzy Polskich z Pragi.

Na ręce p. Burmistrza dr. Sichrawy przesyła dla Miasta Nowego Sącza żeńskie i męskie drużyny harcerskie następującej treści życzenia z międzynarodowego zjazdu harcerzy w Pradze:

Żeńskie i Męskie drużyny harcerskie z Nowego Sącza przesyłają pozdrowienia z wyprawy polskiej na Złot Skautów Międzynarodowych w Pradze, donosząc z radością, że godnie reprezentowały swoje środowisko.

C Z U W A J !

Praga, 3-go lipca 1931 r.
Następują 34 podpisy uczestniczek ucześn ków Zjazdu.

KRONIKA.

NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE za spokój duszy śp. generała Władysława Jakoby-Rożena, komendanta głównego Związku Strzeleckiego, odprawiane zostało dnia 7 bm. o godz. 9-tej rano w kościele parafjalnym przy udziale przedstawicieli władz rządowych, samorządowych, wojskowych, oraz reprezentantów wszystkich związków, organizacji i towarzystw na terenie powiatu. Mszę żałobną odprawił ks. Prałat Roman Mazur. Przygrywała orkiestra 1 psp.

FUNKCJĘ PRZEWODNICZĄCEGO Tymczas. Wydz. Pow. sprawuje podczas urlopu Starosty dra Łacha adwokat dr. St. Cwikowski, który w sprawach wydziału przyjmuje codziennie od godz. 1—3 pop. w Wydz. Pow. przy ul. Dunajewskiego.

MINISTER ROLNICTWA Leon Janta-Polczyński bawi wraz z rodziną na wypoczynku w Krynicy. P. minister zamieszkał w Domu Zdrojowym.

„GENTLEMAN“ FRANCISZEK KILARSKI pobit dn. 5 b. m. u Julję Bałkowską.

ZEGAREK WARTOŚCI 12 ZŁ. skradziono Ludwikowi Sowie z kieszeni bluzki podczas zawodów piłki nożnej w Jordanówce dn. 5 b. m.

WINĘ DO PODNOSZENIA SAMOCHODÓW wartości 225 zł. skradziono dn. 24 ub. m. z garażu na szkodę Abrahama Buksbauma.

100 KG. SIANA na szkodę Stefanji Gorowej z Gołabkowiec skradziono dn. 24 ub. m.

POŻAR W DOMU Stanisława Polichta w Radajowicach koło Rożnowa wybuchł rano dn. 24 ub. m. Spaliła się część dachu, resztę domu uratowano. Szkoda wynosi 550 zł.

DRUGI POŻAR DOMU wybuchł dnia 29 ub. m. w Bartkowej Posadowej p. N. Sącz. Częściowemu zniszczeniu uległ gospodarza dom J. Korzydły. Straty obliczono na 700 zł. W akcji ratunkowej brała udział miejscowa ludność.

SILNA EKSPLOZJA. Dnia 23 ub. m. w czasie przyrządzenia generatora do wytwarzania ecetylenu służącego do spajania żelaza, w warsztacie majstra kowalskiego Józefa Waligóry, nastąpiła eksplozja, prawdopodobnie przez nieumiejętność obchodzenia się z generatorem. Eksplozja rozsadziła generator, przyczem wyleciały szyby w warsztacie. Waligóra wyszedł cało z wypadku.

— Toć widzę! Nic im nie będzie... Dawać mi sierżanta!

— Majewski! Pół plutonu na lewe skrzydło w pomoc, nie dać się zająć z boku. Czwarty pluton zachodzi od lasu... ja za 5 minut uderzam... Marsz!

Szerokie, puste pole wokół, przed nami w niejasnych konturach wieś, w pół mgłę, jakby uśpiona... Tylko rechot karabinów maszynowych, częste pojedyncze strzały i białe dymki świadczą, że i tam jest ruch, zmaganie się i walka o życie.

Po prawej stronie droga, obok „maszynka“ nasza i bagno.

Z tej strony nic nie grozi.

Wije się linja nasza węzłem, rozciąga, to znów skupia... bieży szybciej... to do ziemi przypada...

— Naprzód!

Na lewem skrzydle gwałtowne strzały, potem cisza jedną chwilę... i znów salwa... wybuchy granatów ręcznych, krzyki jakieś zmieszane... nieludzkie...

Dopadli swoich. Linja się wzmaga, skupia... znów pręży, to wygina. Jeden wysiłek jeszcze, napływ nadludzkiej energii... głośnie hur-r-a-a... błysk bagnatów...

Lewe skrzydło dotyka nieprzyjaciół, chwiaje się... miesza... Czas jakiś staje w miejscu, to gnę się — jak sosna młoda pod naporem wichru... znów skupia... i znów uderza...

Słychać szcęk bagnetu o bagnet, głuche uderzenia kolbą po czaszce, oddechy przyspieszone, czasem jęk jakiś krótki... krzyk... czasem prośba o litość...

— Nie brać jeńca!

Broni się barczysty Moskal, jak bronie się niedźwiedz przed psów sforą. Bije w prawo, w lewo, na oślep, często kąsa... atakuje...

Próżny jednak wysiłek!

Nie dla ciebie zwycięstwo, co życia tylko swego bronisz.

Prawe skrzydło bolszewickie złamane, zbite dziesiątkowanie, cofa się ku zagrodom.

Atak nasz idzie teraz całą linją.

Na skraju wioski, gdzie pojedyncze tylko domki stoją, białe, spowite zielenią sadów i dymem, czerni się masa ludzka. Część znaczna odrywa się od niej, rozbiega w linję i ciągnie swoim w Pomoc.

Raptem od tyłu wioski wznosi się w górę czarna smuga dymu, słyhać wybuchy granatów ręcznych... kilka salw... krzyki...

Czwarty pluton wziął nieprzyjacielskie tyły.

Powstaje ruch w wiosce, zamieszanie: oddział co swoim szedł na ratunek, częścią cofa się strwożony, bezradny, częścią łamie pod naporem uciekających pierwszych szeregow.

Jeszcze jedna nasza salwa, błysk bagnatów... głośnie hur-r-a-a... i wieś tuż przed nami.

— Bij! zabij!

Wpadamy pomiędzy sady, domy, opłotki i wycinamy pojedynczych Moskali.

— Nie rozbiegać się!... Po trzech do każdej chałupy... potem naprzód... aż do końca wsi!...

Biegniemy jak stado rozwścieczonych, głodnych wilków... Mijamy stodoły, podwórka i sady, jeszcze przed chwilą ciche i uśpione.

— Naprzód! Naprzód!

Tu i ówdzie strzał jakiś pojedynczy, krzyk... prośba cicha...

— Pomiluj!

Wież rzędzie. Dobiegamy drogi. Przy mnie kilkunastu żołnierzy, zziąpanych, okurzonych i czarnych od prochu.

— Stój!

Zbiera się gromada coraz większa, zmęczona ale zwycięstwem upojona... pół plutonu... pluton... potem nadciąga reszta.

Tu i ówdzie jeńca wiodą, tam trupy z drogi odciągają... to znów swego opatrują.

— Plutonowy Pniwski!

— Rozkaz Panie Poruczniku!

— Wsiąć maszynkę, 10-ciu ludzi i obsadzić mi drogę.

— Rozkaz! Czy wysłać patrol?

— Patrol ja wyślę. Uważać dobrze. Co pół godziny łącznik. Jedzenie przyśle sierżant.

— Wedle rozkazu!

— Marsz!

— Gdzie sierżant?

— Przy Świdrze; Antek szablą po łbie dostał i teraz ledwie zipie...

— Prowadź!

Ciemna izba, prosta, a pod ścianą tapczan jakiś zbity z okrągłaków i derką zarzucony. Położono na niej Antka bladego, zbroczonego krwią.

— Poświęć!

Cięcie głębokie przez czoło, nos, lewy policzek... rozbita szczeka...

— Żle! Gdzie sanitariusz?

— Dawać tlapiducha!

— Cicho tam!

Brał „maszynkę“ gołemi rękoma, bo mu szczątki jeno z karabinu zostały, kiedy go na łbie komisarza rozbił...

Rzucił się na kilku jeden wąż chłopiec i życiem za swój czyn przypłacił...

Kradłeś dawniej i rozbijałeś, nieboże, i uchodziło ci to bezkarnie...

Dziś, czyn twój bohaterski życiem przypłacasz! Lecz odchodziś czysty, jako iza, bo zmasane są winy twoje, oblane krwią serdeczną.

Stoi cicha mogiła żołnierska. Nie zdobi jej pomnik żaden, ani krzyż, jeno biała brzoza płacząca... Jako twej piersi medal żaden nie zdobił, jeno mundur szary i serce pod nim gorące.

Cześć ci, boś nie po zaszczyty poszedł, ni po sławę!...

Cześć!

Stoi cicha mogiła żołnierska, jeno biała brzoza nad nią płacze... i Zośka...

Nowe Dawgieliszki, 9 czerwca 1919.

